

УДК: 070(043.2)

Толочина Олександра Юрївна
(*наук. керівник – канд. філол. наук, доцент Литвинська С. В.*)
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ

ДОКУМЕНТ У СИСТЕМІ OSINT: ІНФОРМАЦІЯ З ЦИФРОВОГО СЛІДУ

Анотація. Сучасне перенасичення новинами підірвало довіру до медіа. У цих умовах традиційна модель, що базується на авторитеті редакції, поступається місцем OSINT-журналістиці, головний принцип якої – не просто оприлюднення фактів, а демонстрація процесу їх отримання. Ключовим інструментом OSINT є робота з цифровим слідом документа: метаданими, відкритими реєстрами, інтернет-архівами. Ефективність методів OSINT стала визначальною під час війни за Незалежність України. В умовах обмеженого доступу до місць подій цей інструментарій дає змогу ідентифікувати ворожу техніку, верифікувати фото / відео та спростовувати дезінформацію в соцмережах.

Ключові слова: цифровий слід, OSINT-журналістика, метадані, відкриті реєстри, інтернет-архіви, інформаційна безпека, дезінформація, ефект прозорості.

Сучасний інформаційний простір перенасичений новинами, але це не підвищує рівень поінформованості суспільства, а навпаки, підриває довіру до медіа. Аудиторія дедалі частіше ставить під сумнів достовірність матеріалів (навіть оприлюднених офіційних документів), особливо коли джерела залишаються анонімними або неперевіреними. У таких умовах традиційна журналістська модель, що базується на авторитеті редакції, поступово втрачає ефективність.

На цьому тлі сформувалася OSINT-журналістика, що змінила принцип комунікації з аудиторією. Це не лише про оприлюднення фактів, а про демонстрацію їх отримання. Журналіст – не просто оповідач інформації. Він став аналітиком, який відкрито демонструє логіку своїх висновків [1].

Ключовою особливістю OSINT є використання відкритих джерел, доступних кожному користувачеві [3]. Але доступність не гарантує точності, тому журналісти OSINT фахово опрацьовують кожен документ, кожне повідомлення, застосовуючи такі інструменти: *метадані, відкриті реєстри, інтернет-архіви* [2].

Через метадані журналісти відкривають технічну інформацію про файл: дату створення, пристрій, можливі зміни, що особливо важливо для виявлення ворожих маніпуляцій.

Опрацьовуючи документи з відкритих реєстрів, медійники відстежують інформацію про авторів чи власників документів, а також про зв'язки між конкретними особами чи компаніями. У полі зору дослідників – рух документної інформації. Робота з інтернет-архівами дуже важлива, оскільки допомагає відновити й переосмислити збережений або спеціально видалений контент, простежити, як змінювалася інформація з часом і хто до цього причетний. Це наразі формує новий стандарт журналістської перевірки, адже кожен факт має бути підтверджений і відтворюваний.

Ефективність OSINT показово працює під час війни за Незалежність України, коли інформація є елементом протистояння й маніпуляцій. В умовах обмеженого доступу до місць подій саме через відкриті джерела можна оперативно

перевіряти інформацію, тому можливості OSINT застосовують для перевірки документної інформації про:

- ідентифікацію військової техніки та підрозділів;
- достовірність отриманих відео / фото з місця подій;
- автентичність повідомлень і спростування дезінформації, що поширюється в соціальних мережах.

Важливо, що значна частина цих журналістських розслідувань може бути перевірена самою аудиторією. От саме це й створює *ефект прозорості*, впливає на рівень довіри до матеріалу. До того ж опрацювання навіть відкритих джерел не скасовує відповідальності медійників за їх використання, що потребує досвіду й професіоналізму [4].

Отже, змінилася парадигма довіри до медіажурналістики, що трансформує стандарти професії. Значно підвищено вимоги до рівня фахової підготовки журналістів під час роботи з документами. У перспективі навички роботи з відкритими даними можуть стати базовими в журналістській професії.

Список використаних джерел

1. Литвинська С. В. Роль журналістики в умовах інформаційної війни: досвід України. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*. 2025. Вип. 3(17). С. 127–134. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/philology/article/view/5205>
2. Литвинська С. В., Герасимович А. В., Герасимович М. В. Журналістика в епоху цифровізації: трансформація форматів і стилів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Т. 36(75), № 5, ч. 2. С. 238–244. URL: https://philol.vernadsky-journals.in.ua/journals/2025/5_2025/part_2/38.pdf
3. Минько О. В. Використання технологій OSINT для отримання розвідувальної інформації. *Системи управління, навігації та зв'язку*. 2016. Вип. 4. С. 81–84.
4. Як працює OSINT-розвідка та чому небезпечно публікувати інформацію в інтернеті. *ФАКТИ*. 2022. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20220429-yak-praczuuye-osint-rozvidka-ta-chomu-nebezpechno-publikuvaty-informacziyu-v-internet/> (дата звернення: 06.04.2026).

УДК: 005.92:004.62:005.1

Трепака Ярослав Анатолійович

(наук. керівник – канд. екон. наук, доцент Сивицька І. Г.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ОПТИМІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТООБІГУ ЗАСОБАМИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

ТА СУЧАСНИХ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ (на прикладі ТОВ «ОБЛІКЕКСПЕРТ»)

Анотація. Досліджено систему документаційного забезпечення ТОВ «ОБЛІКЕКСПЕРТ», функціональні можливості СЕД «Docsvision» та корпоративного порталу. Проведено формалізацію процесу «Прийняття, обробки та контролю виконання звернень громадян» з використанням методології IDEF0. Запропоновано шляхи оптимізації інформаційної взаємодії через впорядкування архівного зберігання документів та використання інноваційних технологій, зокрема засобів штучного інтелекту.

XI Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 09 квітня 2026 р.)